

Binnensteden en hun bewoners

100

Bert Raets

Publicatiedatum CBS-website: 23 september 2011

Verklaring van tekens

.	=	gegevens ontbreken
*	=	voorlopig cijfer
**	=	nader voorlopig cijfer
x	=	geheim
–	=	nihil
–	=	(indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
o (o,o)	=	het getal is kleiner dan de helft van de gekozen eenheid
niets (blank)	=	een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
2010–2011	=	2010 tot en met 2011
2010/2011	=	het gemiddelde over de jaren 2010 tot en met 2011
2010/'11	=	oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2010 en eindigend in 2011
2008/'09–	=	oogstjaar, boekjaar enz., 2008/'09 tot en met 2010/'11

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312
2492 JP Den Haag

Prepress

Centraal Bureau voor de Statistiek
Grafimedia

Omslag

TelDesign, Rotterdam

Inlichtingen

Tel. (088) 570 70 70
Fax (070) 337 59 94
Via contactformulier:
www.cbs.nl/infoservice

Bestellingen

E-mail: verkoop@cbs.nl
Fax (045) 570 62 68

Internet

www.cbs.nl

© Centraal Bureau voor de Statistiek,
Den Haag/Heerlen, 2011.
Verveelvoudiging is toegestaan,
mits het CBS als bron wordt vermeld.

Steeds meer mensen kiezen voor het wonen in de binnenstad. De nabijheid van voorzieningen als winkels, horeca en theater en de aanwezigheid van verschillende culturen zijn voordelen voor binnenstadbewoners. Waar liggen die binnensteden en wie zijn die bewoners?

35 binnensteden

Voor dit artikel zijn 35 binnensteden geselecteerd. Voor het vaststellen van binnensteden vormen de buurten in gemeenten het uitgangspunt. Daarbij zijn numerieke criteria en de naamgeving van buurten gebruikt. Tenslotte is gekeken naar historiciteit van binnensteden. Concreet zijn de volgende stappen gezet:

1. De gemeenten met meer dan 50.000 inwoners op 1 januari 2010 zijn geselecteerd.
2. Binnen deze groep zijn de gemeenten met minimaal één hoofd-woonkern van 40.000 inwoners of meer geselecteerd.
3. Van de 54 gemeenten die na de voorgaande twee stappen overbleven zijn de wijk- en buurtnamen beoordeeld naar omschrijving: binnenstad, city, centrum, e.d.
4. Omdat "binnenstad" vaak refereert aan een oude kern van de stad zijn de plaatsen met stadsrechten geselecteerd. De centra van jongere gemeenten zoals Almere, Lelystad, Spijkenisse en Zoetermeer vallen hiermee buiten de selectie. Zo bleven 35 gemeenten over met 119 oude binnenstadsbuurten (kaart 1 en bijlage 1).

Amsterdam heeft qua inwonertal veruit de grootste binnenstad van Nederland: meer dan 82 duizend inwoners. De Rotterdamse binnenstad telt iets meer dan 31 duizend inwoners. Van de 119 binnenstadsbuurten is de Amsterdamse Jordaan met bijna 20 duizend inwoners de grootste. In oppervlakte staat Stadsdriehoek in Rotterdam met 134 hectare bovenaan. De gemeenten Gouda, Leeuwarden en Assen hebben de kleinste binnenstadsbuurten. De binnensteden van Dordrecht en Purmerend tellen de minste inwoners.

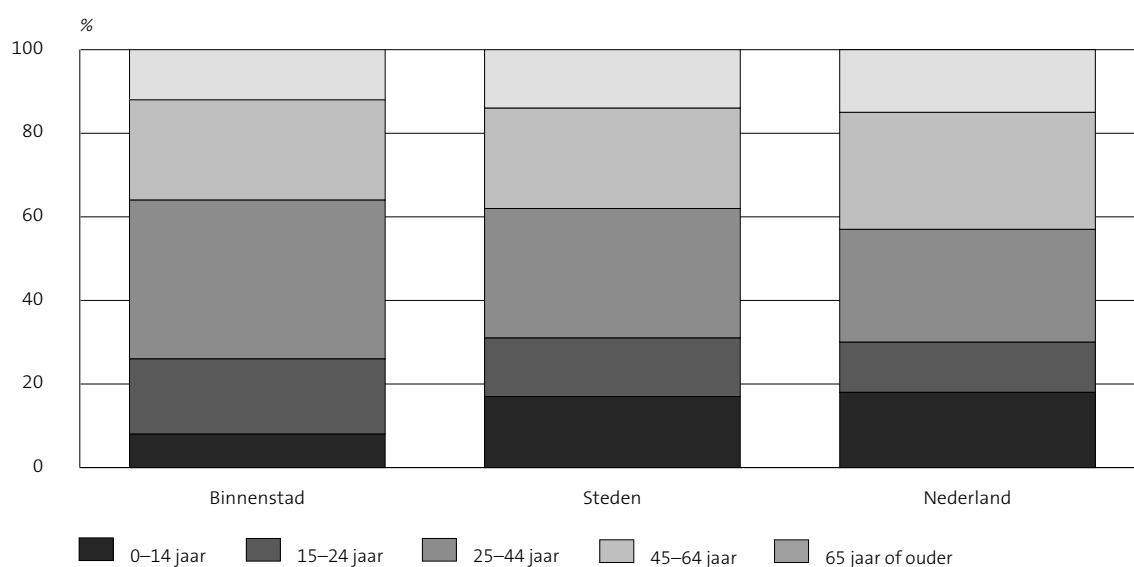
Binnensteden van Nederland, 2010

Meeste binnenstadbewoners zijn jong en ongehuwd

De bewoners van binnensteden zijn jong; de meeste binnenstedelingen (55 procent) zijn tussen de 15 en 45 jaar. Door de aanwezigheid van veel studenten is met name de leeftijdsklasse 15 tot 24 jaar sterk vertegenwoordigd. Het aandeel 65-plussers is met 12 procent gering. Verder wonen er weinig kinderen tot 15 jaar in de binnenstad: hun aandeel is 8 procent, tegen 18 procent landelijk. De gemiddelde huishoudensgrootte in de binnenstad ligt met 1,5 personen dan ook onder het landelijk gemiddelde van 2,2 personen.

1. Inwoners naar leeftijdsklasse

Bron: CBS

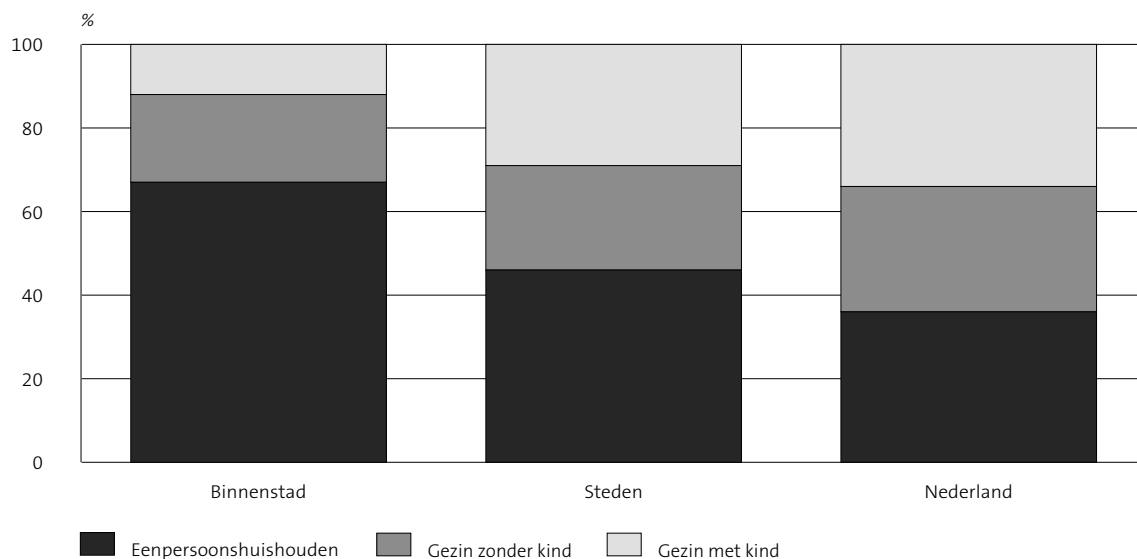
Terwijl Nederland als geheel meer vrouwen dan mannen telt, zijn de vrouwen in de binnensteden in de minderheid.

De meeste bewoners van binnensteden zijn alleenstaand: 76 procent van de huishoudens is een éénpersoonshuishouden. Nog geen kwart van de binnenstedelingen is gehuwd. Er leven bovendien meer gescheidenen in de binnenstad dan in de rest van de stad. Gezinnen met kinderen komen er bijna niet voor: in slechts 12 procent van de huishoudens in de binnenstad wonen kinderen.

Het aandeel niet-westerse allochtonen wijkt in binnensteden niet sterk van de gemeentelijke gemiddelden, maar westerse allochtonen zijn wel sterk in de binnenstad vertegenwoordigd. Van de bewoners van de binnenstad is 17 procent van westers allochtone herkomst, tegen 9 procent landelijk. Niet-westerse allochtonen wonen meer in buurten grenzend aan de binnenstad.

De Jordaan in Amsterdam telt de meeste westerse allochtonen, terwijl de meeste niet-westerse allochtonen in de Rotterdamse buurt Oude Westen voorkomen. In het Oude Westen is 73 procent allochtoon. Van alle 119 binnenstadsbuurten hebben slechts zes meer allochtonen dan

2. Huishoudensamenstelling

Bron: CBS

autochtone bewoners. Hiervan liggen er vier in Rotterdam en twee in Den Haag. Allochtonen ontbreken vrijwel volledig in binnensteden van kleinere gemeenten. Zo tellen de binnensteden van Amersfoort, Hoorn en Doetinchem meer dan 88 procent autochtonen. Bij een vergelijking in de tijd blijkt het aandeel autochtonen in binnensteden echter sterk af te nemen.

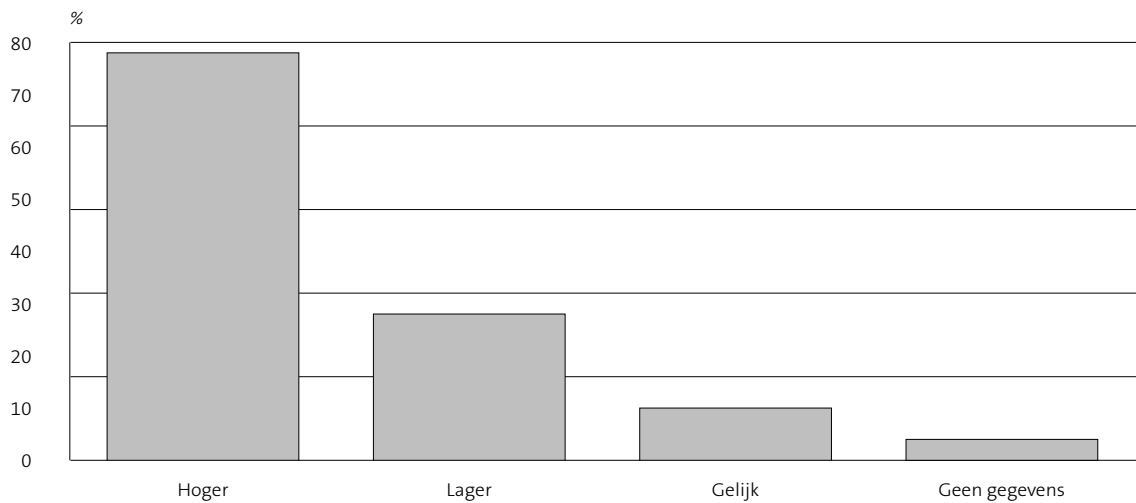
Binnenstad: arm én rijk

Hoewel het inkomen per inwoner voor de geselecteerde 35 steden lager ligt dan het landelijk gemiddelde, is het inkomen in de binnenstad per inwoner juist hoog: 25,2 duizend euro per inwoner tegen een landelijk gemiddeld inkomen van 21,1 duizend euro op 1 januari 2009. In 80 procent van de binnenstadsbuurten is het gemiddeld inkomen per inwoner zelfs hoger dan het landelijk gemiddelde. In de meerderheid van de binnenstadsbuurten ligt het aandeel hoge inkomens boven het landelijk gemiddelde.

Toch wonen in de binnenstad niet uitsluitend kapitaalkrachtigen, maar ook velen met een lage koopkracht en/of een sociaal minimum. In 2009 had 8 procent van de Nederlandse huishoudens een inkomen onder of rond het sociaal minimum en 7 procent een lage koopkracht. In het merendeel van de binnensteden is zowel het aandeel met een lage koopkracht als het aandeel sociale minima groter dan het landelijk gemiddelde.

De woz-waarde van woningen ligt in de meeste binnenstadbuurten ver onder het landelijk of gemeentelijk gemiddelde. Onderling verschillen de binnenstadsbuurten sterk in de gemiddelde woningwaarden: van ruim boven de 0,5 miljoen euro in Amsterdamse binnenstadsbuurten tot rond of onder de 100 duizend euro in centrumbuurten van Leeuwarden.

3. Buurten in de binnenstad naar afwijking van het landelijk aandeel sociale minima

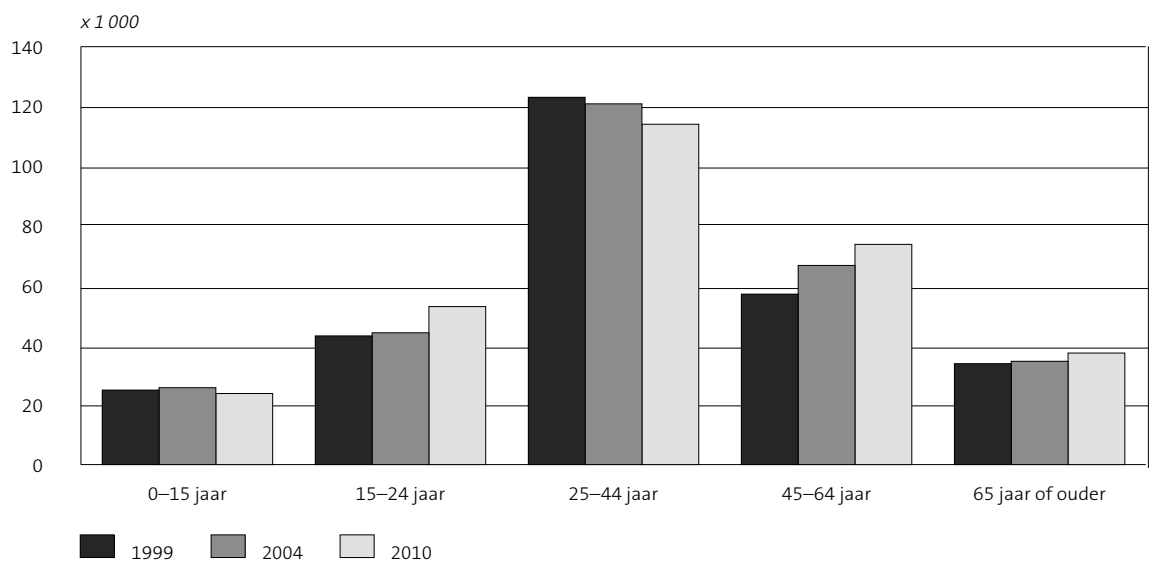

Bron: CBS

Binnensteden sterker gegroeid dan rest van Nederland

Het aantal inwoners van binnensteden is sinds 1999 met 6 procent toegenomen, met name door de groei van het aantal jongeren tussen de 15 en 24 jaar. Landelijk is de bevolkingsgroei sinds 1999 nog geen 5 procent. Vooral het aandeel van de leeftijdsgroep 15 tot 24 jaar is in binnensteden sterk gestegen, van 15 naar 17,5 procent, terwijl de groei van deze groep landelijk gelijk is gebleven op 1 procent. De toename van de 45- tot 65-jarigen in de binnensteden is eveneens aanzienlijk. De groep 25- tot 44-jarigen is daarentegen in deze periode met 6 procent gekrompen. Ook het aantal kinderen tot 15 jaar is sinds 1999 in de binnenstad iets afgenomen.

4. Inwoners van binnensteden naar leeftijd

Bron: CBS

Ook het aantal woningen is in de binnenstad in deze periode toegenomen, van 150 duizend naar 171 duizend. Dit is een stijging van 12 procent. De bevolkingsdichtheid is in de periode 1999 tot 2010 dan ook gegroeid van 72 tot 78 inwoners per hectare.

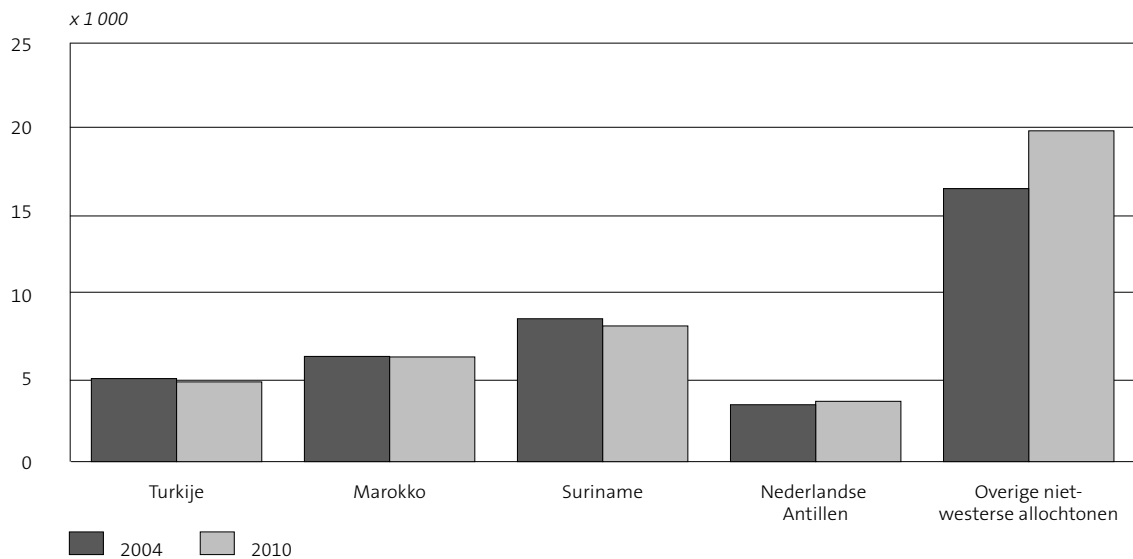
Meer allochtonen in binnensteden

In 2010 woonden bijna 100 duizend allochtonen in de binnensteden; bijna drie maal zoveel als in 1999. Het aandeel allochtonen bedroeg in 1999 nog 12 procent; in 2004 was dit al 29 procent en in 2010 ruim 31 procent.

Vooraf het aandeel westerse allochtonen is sinds 2004 gestegen, met meer dan 10 procent tot 51 duizend. In tegenstelling tot in Nederland als geheel is het aandeel westerse allochtonen in binnensteden beduidend groter dan het aandeel niet-westerse allochtonen. Sinds 2004 zijn zowel het aandeel Turken als de aandelen Marokkanen en Surinamers in binnensteden afgenomen. Het aantal overige niet-westerse allochtonen is echter juist sterk gestegen

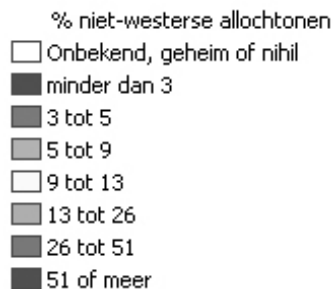
De toename van het aandeel allochtonen heeft niet alleen in binnensteden plaatsgevonden, maar ook in de 35 steden als geheel en in heel Nederland. De laatste tien jaar zijn allochtonen niet specifiek in binnensteden gaan wonen. In buurten aan de rand van de binnenstad, zoals Moerwijk in Den Haag, en Vinex-lokaties als Wateringse Veld, heeft juist wel een forse groei van het aandeel niet-westerse allochtonen plaatsgevonden. Zo bedroeg dat aandeel in het centrum van Den Haag 30 procent, terwijl dit in Moerwijk 55 procent was en in Wateringse Veld 27 procent.

5. Niet-westerse allochtonen in binnensteden naar herkomst

Bron: CBS

Ook in Leiden liggen de buurten met veel niet-westerse allochtonen buiten het centrum (figuur 6). Deze vergelijkingen zijn ook te maken met de interactieve kaarten in de CBS-geoviewer <<<http://download.cbs.nl/geoviewer/index.html?config=config-wijkenbuurten-2010.xml>>>

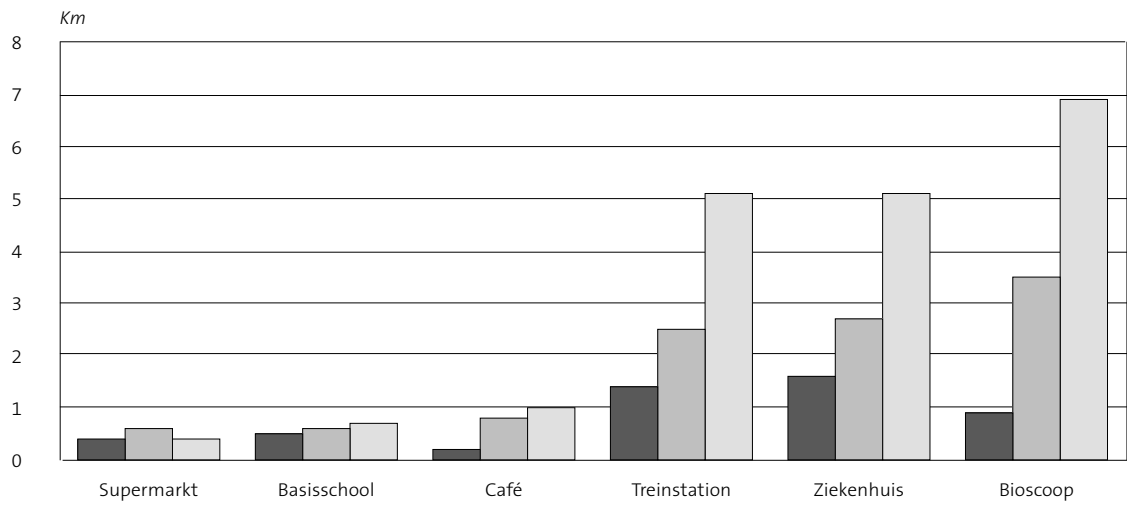

Vele voorzieningen dichtbij

Binnenstadsbewoners hebben vele voorziening dicht bij huis. Voorzieningen voor onderwijs, gezondheid, vervoer of amusement liggen nooit ver weg. Café 's bijvoorbeeld liggen voor binnenstadsbewoners op gemiddeld 0,2 kilometer afstand. De afstand tot de dichtstbijzijnde bioscoop is minder dan 1 kilometer, tegen 7 kilometer voor geheel Nederland. Ook de afstand naar een treinstation is klein, net als die tot basisscholen, supermarkten en ziekenhuizen. De bewoners van binnensteden wonen op gemiddeld slechts 1,6 kilometer van een ziekenhuis. Voor de gemiddelde Nederlander is dat meer dan 5 kilometer. Hoewel de afstand tot een supermarkt voor geheel Nederland 0,4 kilometer bedraagt, moeten de bewoners van de 35 steden gemiddeld 0,6 kilometer afleggen naar een supermarkt. Wel is er altijd een supermarkt binnen een afstand van 1 kilometer, variërend van 200 tot 900 meter.

Niet alleen zijn voorzieningen dichtbij, ook het aantal waaruit kan worden gekozen is groot. Meer dan de helft van alle binnenstadsbuurten hebben meer dan 50 café's binnen een afstand van 1 kilometer. Bewoners van de Amsterdamse centrumbuurten Burgwallen- Oude- en Nieuwe Zijde hebben zelfs meer dan 250 café 's binnen een afstand van 1 kilometer. De Amsterdamse binnenstad heeft ook veel bioscopen. De meeste buurten in de binnenstad van Amsterdam hebben keuze uit minstens 10 bioscopen binnen een afstand van 5 kilometer. Ten slotte is het aantal ziekenhuizen waaruit binnenstadsbewoners kunnen kiezen groter dan voor de gemiddelde Nederlander. De meeste binnenstadsbuurten hebben meerdere ziekenhuizen binnen een afstand van 5 kilometer. De Rotterdamse buurt Kop van Zuid heeft zelfs 7,3 ziekenhuizen binnen deze afstand.

6. Afstand tot dichtstbijzijnde voorziening

Bron: CBS

Bijlage

Overzicht 35 gemeenten met aantal inwoners binnenstad

Inwoners en buurten van binnensteden, 2010

	Gemeentecode	Inwonertal	Aantal buurten
Alkmaar	361	4 460	2
Almelo	141	3 550	2
Amersfoort	307	5 245	9
Amsterdam	363	82 655	10
Arnhem	202	4 690	6
Assen	106	1 510	3
Bergen op Zoom	748	4 160	1
Breda	758	2 090	1
Deventer	150	2 355	1
Doetinchem	222	1 795	2
Dordrecht	505	885	1
Eindhoven	772	2 695	1
Enschede	153	2 695	1
Gouda	513	6 565	6
's-Gravenhage	518	17 200	4
Groningen	14	17 305	5
Haarlem	392	8 620	1
Helmond	794	2 530	1
's-Hertogenbosch	796	8 330	3
Hoorn	405	5 250	4
Leeuwarden	80	4 395	8
Leiden	546	22 615	14
Maastricht	935	1 700	1
Nijmegen	268	6 800	1
Oosterhout	826	5 035	1
Oss	828	5 340	3
Purmerend	439	1 335	1
Roermond	957	4 460	1
Roosendaal	1 674	3 980	2
Rotterdam	599	31 325	7
Sittard-Geleen	1 883	2 815	1
Tilburg	855	6 175	1
Utrecht	344	16 575	11
Venlo	983	2 265	1
Zwolle	193	2 515	2